

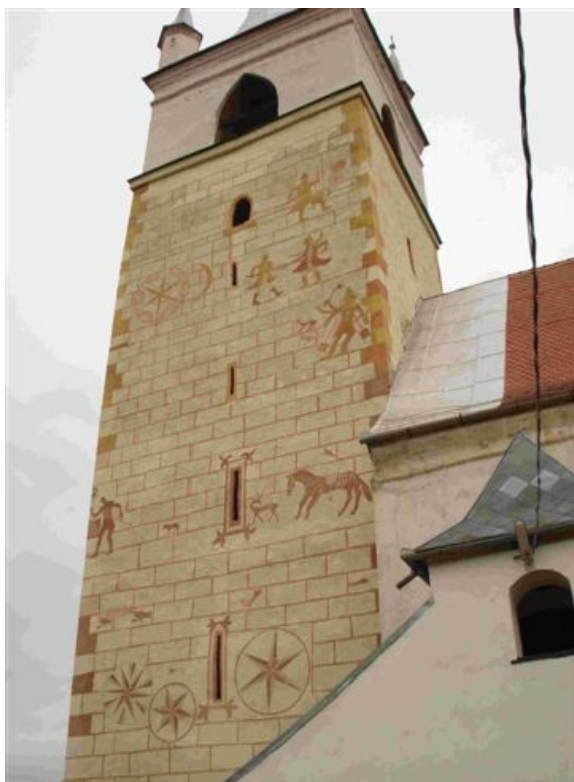
Friedrich Klára: Rovás emlékek nyomában Székelyföldön 8. rész

1311. III V > K + A K 0 0 3 0 1 | > X 9 8 0 D 0 3 0 1 A 8 3 9 M 0 1 | : 9 1 7 8 0 X 1 1 + 3 1 0

A székelyföldi templomok közül talán leghíresebb a Csíkrákos és Göröcsfalva határában 1270-ben épült római katolikus erődtemplom. Amiről híres, az a 11. sz.-ban kőből épült, 30 méter magas tornya, amelyet páratlanul különleges festmények díszítenek.

Ezekről több magyarázat olvasható, a legáltalánosabb, hogy a kereszténységet megelőző természetvallás termékenységi kultuszának emlékei. Ilyeneket szoktak írni akkor, ha valamit nem tudnak megmagyarázni.

A torony képei inkább egy régi történetet mesélnek el, amely azonban ugyanúgy az ismeretlenség homályába vész, mint a Szent László és a kun párviadalának eredete.

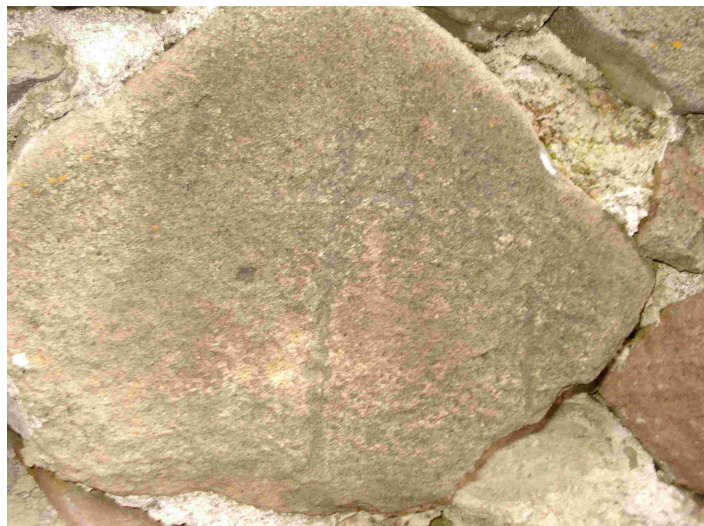
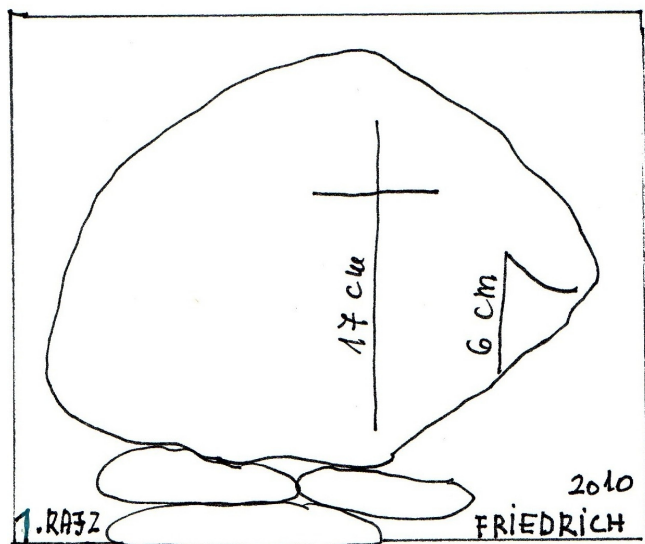

A 16. sz.-ban a templomot és a tornyot Zablya Péter javította vagy javíttatta. A hagyomány szerint ekkor a torony pogánynak ítélt festményeit némileg átigazította. Így aztán már kevés esélyünk van arra, hogy a történetet megismerhessük.

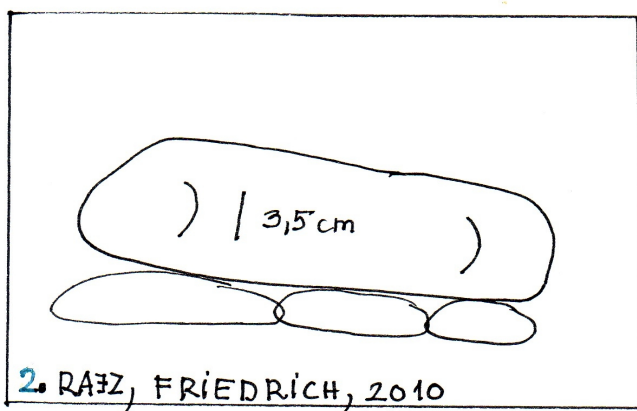
Zsigó Viktor fényképén látható, hogy némely alakok töredékesen jelennek meg.

A csíkrákosi templomról eddig úgy tudtuk, hogy nincsen rovás emléke. A templomot észak felől kerítő fal egyik kővén Szakács Gábor keresztet vagy rovás I betűt fedezett fel, amelynek szára 17, keresztvonala 6 centiméter. Ugyanezen a kővön egy további egy további töredék véset is feltűnik, amely bizonyára a kő letört részén folytatódott. A kő mérete 34 x 24 cm.

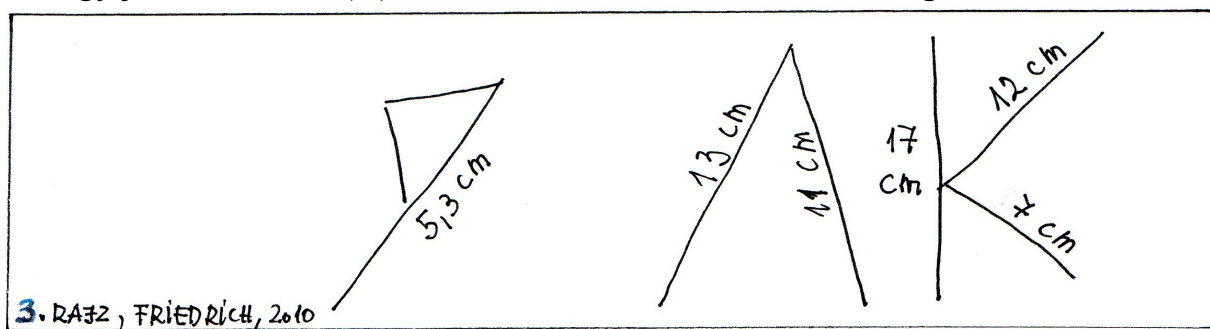

A kőtől balra, 1 méter 10 centiméterre Zs. Kátai Éva egy 37 x 11 centiméteres kővön rovás SZ és N-re hasonló jeleket vett észre.

A templom déli falán 165 cm. magasan, a meszelés alatti rétegben Szakács Gábor rovás Ö és S betűt fedezett fel. A jelek méretei a 3. rajzon láthatók.

Ugyancsak Szakács Gábor vett észre ettől a két betűtől balra, 25 centiméterrel a lábazat felett egy jobbra dőlő A (Á) betűt, szintén a meszelés alatti rétegben.

A két betű összeolvasva ŐS vagy ÖS, utóbbi esetben névjel lehet.

Véleményem szerint a torony festményei közül a 4. képen látható ábrázolás rovásfeliratot rejt, amelyet talán Zablya Péter, talán más némileg átalakított. Azonban a T és SZ felismerhető, további néhány rovásjel pedig sejthető.

A templom temető részében (cintermében) áll Zöld Péter plébános síremléke.
Neve a madéfalvi veszedelemmel forrt össze. Ejtsünk erről is néhány szót.

Mária Terézia birodalmának határait magyar vér árán akarta védeni. Így a székely férfiakat is be akarta sorozni határőr katonának, hogy háború estén idegen földön, császári tisztek alá beosztva teljesítsenek szolgálatot. A székelyek ősi szabadságjogaikra hivatkozva ellenálltak, ezt az ellenállási mozgalmat tartotta életben egyik vezetőjük, Zöld Péter, szentléleki plébános.

1764 január 5-én a Csíkrákos szomszédságában elterülő Madéfalván gyülekeznek az ellenállók. Január 7-én hajnali 3 és 4 között 2 ágyúval és 1350 katonával támadnak az osztrákok a mélyen alvó Madéfalvára. A falut is felgyújtották. Az Udvarhely felé menekülőket - nőket, gyermekeket is - lelőtték, az Olt felé menekülők alatt pedig beszakadt a jég, sokan ott vesztették életüket. Jellemzően a császári katonák embertelenségére, még a falut is kirabolták. A halottak számát az akkori hatóság 177 és 400 közöttire, a magyar hagyomány ezer körülire teszi.

Az események megrázó és hiteles leírását Nyírő József könyvében is olvashatjuk.

Az 1899-ben emelt madéfalvi emlékmű felirata:

*Székely Nép! Itt hullott őseidnek vére,
Kiket zsarnok önkény bosszús karja ére.
Midőn alkotmányos szabadságod védték,
Szörnyűkép oltá ki sok ártatlan éltét.
De bár elvesztek ők ádáz fegyver alatt,
Emlékek nem vész el, örökre fennmarad.
Mert hű kegyeletben megtartod őseid,
Így él majd emlékek időtlen ideig!*

Az 1., 2., 3. és 6. képet Zsigó Viktor, a 4., 5. képet és a rajzokat Friedrich Klára készítette. A képek és rajzok felhasználása csak a szerzők engedélyével lehetséges a 4. részben közölt okok miatt.

Irodalom:

A madéfalvi veszedelem (Útravaló füzetek, 5. Szerkesztő: Kozma Mária)
Barangolás Háromszéken (Szerkesztette: Demeter László, Sepsiszentgyörgy, 2007)
Horváth Zoltán György: Székelyföldi freskók a teljesség igényével (2001)
Nyírő József: A madéfalvi veszedelem (Kairosz Kiadó, 2005)
Utazások Erdélyben (Panoráma Kiadó, 1982)

᠑᠒᠒᠓᠖ ᠒᠑᠒᠒᠐.1᠐᠒ :᠑᠒᠒᠒᠒᠒᠒᠒᠒᠒᠒᠒᠒